

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ivlii Cæsaris|| Scaligeri|| Epistolæ|| &|| Orationes||

Scaliger, Julius Caesar

Lugduni Batavorum, 1600

Ivlivs Cæsar Scaliger Ad Diam Catharinam Mediceam Avgvstam
Franvorvm Reginam Præfatioin *** nomine amici XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70455)

70 I V L L I C Æ S A R . S C A L .
neis incipiens , deduxi operam meam ad
Theophrasti commentarios, qui de cauffis
plantarum inscribuntur, inde ad Aristotelis
libros, qui de cauffis partium cognoscunt in
animalibus , cum quibus vniuersum iudi-
cium Galeni coniunximus , eisque omni-
bus nostrum more nostro accommodaui-
mus. Ab his coegimus omnes in ordinem
cauffas , quæ cuique parti naturæ debe-
bantur, simul Arist.& Alexandri , quibus
de nostris & exactam cognitionem & no-
uam addidimus magnum numerum qua-
stionum: postremo quatuor libros de cauf-
fis in summa vniuersitatis contemplatione,
tanto labore atque vsu disputationis , vt
anno sextodecimo vix tantulum opus sit
absolutum. Nunc enim vt ad Theoph.
rerum simul cum Theodoro * *

Reliqua desiderantur.

I V L I V S C Æ S A R S C A L I G E R
A D D I A M C A T H A R I N A M M E D I C E A M
A V G V S T A M F R A N C O R V M R E G I N A M

*Prefatio in *** nomine amici XIII.*

E T antea incensus eram eruditorum ho-
minum sermonibus, de quibus audie-
ram,

ram, quam a te essent humaniter excepti:
& commotus veteri fama, qua Medicea
in familia honos constitit semper literis: &
eam quoque sponte prius dabam operam:
eo accedebat hortator frequentissimus
Godofredus Calmontius, vt tibi horum
studiorum amantissimæ, nescio quid e ve-
teri philosophia depromptum offerrem. Sed
quando pudore quodam subrustico adhuc
deterritus sum, cur hoc potissimum tem-
pore hæc aggressus sim, paucis expromam.
Quo primum tempore, nobilissima Regi-
na, ciuilibus auspiciis a me institutum fuit,
vt ad naturæ scita per gentium atque po-
pulorum prudentiam, quandam mihi viam
communirem: perspexi splendorem Regni
vestri diuinitus constitutum ciuili quoque
sapientia temperari. Obseruaui vos Regi-
nas, quas Deorum immortalium fatu or-
tas, vetus est opinio, quarum & voluntas
sacrosancta, & nomen venerabile in terris
habetur, omnia vestra consilio, omnium
cogitationum rationes ad vestrorum po-
pulorum commoda dirigere, emererique
eorum officiosas functiones non tam po-
testate, quam summam nacti estis, quam
sapientia, quæ vos Deo optimo maximo si-
miles reddit. Cuius specimen illud immen-

sum atque sempiternum, cum rebus gerendis, tum reliqua vitæ perfectione præberetis. Sæpe igitur, ac multum hoc reputanti mihi veniebat in mentem, ita me esse comparandum, ut virtutis vestræ imitatione eius fierem particeps sapientiæ, quæ in principibus moderatoribusque maximarum urbium splendescere consueuisset, eorum præsertim, qui philosophiæ sacra studia a Reipublicæ gubernaculis auocanda nunquam sibi putauerunt. Quare cum in eorum cælestem illam memoriam intuebar, equidem incredibili desiderio incendebar ad parem operam ciuibus meis nauandam. Hanc igitur animi mei propensionem cum aut ætas, aut propositæ gloriæ spes in partes distraxisset, vnus ille finis mihi visus est dignus, in quem vires meas intendere conarer, si omissis aliis vitæ officiis partim non necessariis, partim periculosis, admouerem animum ad Iurisprudentiam, atque in hanc demum laudem incumberem. Cum enim omnium pene scientiarum regiones, limitesque id vnum præscribant nobis, ut ii, qui illas Deorum immortalium beneficio adepti sunt, meliores fiant atque augustiores, tum esse illa præclara merito

merito ac vere diuina videtur, cuius præsidio & tute per te sapias, & alios errantes cohibeas, dubitantes confirmes, sua cuique aut possidenti serues, aut opem imploranti reddas. Hanc prouinciam cum assiduis operibus, atque equidem laboriosis, ad perfectionem meam destinassem, incredibile dictu est, quantis impedimētis tantæ laudis cursus retardatus sit. Qui enim a sapientibus illis viris didiceram, minimam partem quandam veteris Philosophiæ Iurisprudentiam hanc nostram esse: hoc quoque rebar æquum esse, integram illam & suis numeris constantem virtutis indagatricem, legum magistram Philosophiam, cuius a primis temporibus ætatis nostræ amore flagrauimus, huic studio adiungere. Quo factum est, vt cum ab iis, qui antea hisce in Iurisprudentiæ studiis elaborauerunt, hoc desiderarem, tum vero mirarer, quid id rei esset, quod illos a tam præclaræ laudis propositis præmiis auertisset. Ego itaque, nobilissima Regina, qui omnibus numeris absolutam Iurisprudentiam a maioribus nostris posteritati traditam intelligerem, Philosophiæ studium quonam animo contempsissem? Ita factum, vt si quæ succisua tempora incur-

terint in hanc studiorum rationem, ea ne-
 que perire passus sum : & ea, quibus accidit
 vt plus otio abundarem quam vellem, tra-
 duxerim ad hoc omne studium. Atque
 equidem cum a prima ætate summæ ve-
 teris huius Philosophiæ studiosus fuerim,
 ac quæ summo studio a veteribus scripta
 sunt perlegerim, sedulo dans operam,
 ne philosophicos libros M. Tullii, qui-
 bus admodum delectabar, minus intelli-
 gerem. Tamen ita hodie hoc studium in-
 grauescit, habeamus vt admodum nihil, in
 quo libentius acquiescamus : credo &
 annorum progressu ad vsum rerum, & hac
 labe temporum, qua ita prostrata atque
 perculsa diuinarum atque humanarum
 sanctissima iacet sapientia prædicetur vt
 ab omnibus ostentandi credo gratia, a
 paucis intelligatur. Ego vero illam vt ade-
 ptus viderer, quod nullus non hodie iacti-
 tat, nunquam operam dedi. Id vero labora-
 ui, in illamque curam sedulo incubui, vt
 intelligerẽ de ea veterum sententias, qua-
 rum passim reliquias habemus in M. Tul-
 lii Philosophicis libris. Neque vero vnus
 ac alterius, qui hodie extant : at eorum
 etiam, qui iniuria temporum exciderunt,
 placita pernoscenda mihi putauit. Qua in re
 prin-

principem ad ingrediendam rationem horum studiorum e veteribus vnum Plutarchum Charoneum proferre possum: cuius libro hoc in Coloten scripto plenæ argutiarum sententiæ leguntur. Alterum autem eiusdem argumenti cum tibi placuisse intellexissem, nefas esse putavi non hunc sub tui nominis titulo passim legi. Qui si tibi minus disertus videtur, vel ipsi id Plutarcho adscribas licebit, qui sibi olim Latinum sermonem minus ex animi sententia fluxisse scribit: vel subtilitati operis, corruptoque codici, & lacero multis locis, lacunisque referto: vel ipsi Calmontio politissimo homini, qui sacras Musas dum minus tardas esse vult, soluitque legibus Quintilij Horatiani, Martium nescio quid spirans cum Neoptolemo philosophandum quidem sibi putat, sed paucis, qui me adeo festinanter compulit ad hunc tibi offerendum prius vt pene ad calcem, dum illius voluntati pareo, venisse, quam ex carceribus promouisse me viderim. Hic autem labor meus si serius ad te peruenerit, quam tu pro vetere tua in literatos beneuolentia merebare, est humanitatis tuæ æqui boni consulere. Nunquam enim parum me tibi officiosum visum iri putavi, qui non
 conti-

continuo officiosus fuerim. Posthac quidem certe dabimus operam, vt quemadmodum in offerendo hoc genere studiorum posteriores tulimus, sic in te deinceps colenda priores feramus. Vale.

IVLII CÆSARIS SCALIGERI
AD GODOFREDVM CAULMONTIVM
PONTIFICEM CLERACENSEM
*Prefatio in *** nomine amici. XIV.*

OPTIME meriti de hominum genere ij quidem videri debent, Godofredo Pontifex, qui omni suo studio ad communem vtilitatem traducto quam maximis beneficiis ciuitates affecerunt. Quorum cum duo sint genera: alterum eorum, qui belli, alterum, qui pacis laude floruerunt: non minori in honore habendi sunt, qui partam a maioribus traditamq. sibi Remp. consiliis, sapientia, legibus constituerunt, quam qui armis & sanguine pepererunt aut certe tutati sunt. Quanquã profecto, si rem ipsam accuratius examinauerimus, inueniemus eundem vtrique finem propositum fuisse. Nam certum est illos bella gessisse, vt aliquando in pace viueretur: hos vero non